

Kyrksläotts pensionärer på mordvandring – 26.08.2025

En vacker sensommardag stiger förväntansfulla Kyrksläotts pensionärer av utfärdsbussen i Rödbergen i Helsingfors. Vad har guiden Janice Hindle för hemskheter att berätta?

Vi står i Dockskvären och tittar ner mot kajen. Här stod en bil parkerad, dag efter dag hösten 1992. Efter en tid beslöt sig polisen för att ta en närmare titt. När bakluckan bröts upp fann man två kroppar, två män som uppenbart skjutits till döds. Via den ena mannens mobiltelefon kunde den sista kontakten spåras till Otnäs, där männen tydligen haft kontakter till östmaffian. Detta är första gången Helsingforspolisen får hjälp av mobiltelefonen vid en mordutredning.

Vid tiden för försvinnandet hade några otnäsbor hört ljudet av två skott. Tack vare telefonen får polisen upp ett spår – det leder till Spanien. Där visar det sig att den misstänkte nyligen omkommit i en trafikolycka. Fallet måste läggas ner som ouppklarat. Sen 1950-talet finns det ca 200 ouppklarade mord i polisregistret.

Vi förflyttar oss till Stora Robertsgatan och året 2006. Här låg en populär bar med gayrykte. Kari Tikka som bodde nära hade baren som favorittillhåll. En kväll tog han en estnisk och en rysk man med sig hem. Något gick riktigt fel och Tikka misshandlades till döds. Gärningsmännen stal det de uppfattade som värdefullt, men de hade inte räknat med övervakningskamerorna som snabbt ledde polisen på rätt spår och männen kunde gripas.

Nästa brottsplats finns vid Båtsmansgatan och året är 1957. Inga och hennes väninna har varit ute på krogrunda när två busschaufförer kommer i samspråk med dem. Inga följer med den ena chauffören in i en buss som står parkerad i närheten. Väninnan går tryggt hem till sig, men för Inga slutar kvällen illa. Hon blir våldtagen av vardera chauffören, några andra chaufförer dyker också upp och en tar Inga med sig i sin buss. Efter det är hon försvunnen. Chauffören hon åkt iväg med kommer med förklaringar som hela tiden ändras. En fotograf från Helsingin Sanomat blir intresserad av fallet och han hittar Inga ihjälfrusen på en åker. Det blir aldrig klart vad som egentligen hänt, men de inblandade chaufförerna mister jobbet och döms till några månaders fängelsestraff.

Härnäst förflyttar vi oss till Skarpskyttegatan 9, där generalmajor Silverhielm bodde 1918, när rödgardisterna intagit Helsingfors. Många bemärkta män flydde eller gömde sig, Silverhielm valde att bo kvar. Enligt 20-talets berättelser om vita hjältar skall en grupp rödgardister ha bankat på Silverhjelmets dörr. Han öppnar med vapen i hand, skuter fyra rödgardister, smäller igen dörren och skuter sedan sig själv. Senare forskning visar att den invalidiserade Silverhielm utan krusiduller skjutits av en rödgardist i sitt hem.

På Båtsmansgatan bodde den prostituerade Maria Salo 1890. Hon blir seriemördaren Matti Haapojas nittonde och sista offer. Sitt första mord begick Haapoja 1869 då han tog sin barndomsvän av daga. Han dömdes till tvångsarbete på Kakola, rymde, togs till fånga, skickades till Sibirien, rymde igen och gick mördande fram tills han nådde Finland där han ströp Maria Salo. Tillbaka på Kakola knivhögg han en medfånge, därefter hängde han sig. Hans skelett var utställt på Kriminalmuseet fram till 1995 och användes i polisutbildningen fram till 1970-talet.

Jussi Helavuo var 28 år 1988 när han plötsligt inte dök upp på söndagsmiddag hos sina föräldrar. Dagarna gick. Till slut genomsöktes Jussis bostad på Bergmansgatan. Inga ledtrådar till försvinnandet uppdagades, men efter två veckor trängde en obehaglig lukt ut genom brevluckan. Bostaden genomsöktes på nytt och nu hittade man Jussis kropp ordentligt inplastad och instoppad i bäddsoffans förvaringslåda. Det var uppenbart ett planerat mord, men fallet har förblivit olöst.

År 1997 förlängde bankrånaren Steen Christensen sin danska fängelsepermission med en utfärd till Helsingfors. Där rånade han nattportieren på Hotell Palace. På Fabriksgatan stötte han på en

polispatrull, sköt ihjäl de två poliserna som han först tvingat ner på knä och flydde sedan till Tavastehus där han greps och överfördes till danskt fängelse.

Det är sällan finländska poliser dör i tjänst, men under förbudslagstiden levde poliser farligt. Då knivhöggs till exempel konstapel Eino Heino i närheten av ryska ambassaden. Gärningsmannen heter Routala. Han nyktrar till av förskräckelse över vad han gjort och går själv till polisen.

Vi sitter vid statyn av de skeppsbrutna i ett solvarmt Ulrikasborg. Här satt Majlis Packalén en natt 1947 tillsammans med Alexander Adivankin. De delade på en brännvinsflaska i all gemytlighet. Följande dag hittades Majlis döda kropp under en av bänkarna, strypt av Adivankin. Vad hade han för motiv? Jag fick bara lust att döda henne, säger den sista mördaren i vår mordvandring.

Helsingfors har visat sig från sin bästa sida: sol och behaglig temperatur, ingen blåst. Vi har vandrat på prydliga gator kantade med vackra hus. Vem skulle förknippa dessa trevliga kvarter med våld och mord?

Hungrig blir man uppenbarligen av en mordvandring så vi styrde kosan till restaurang Bank på Unionsgatan. Där var salladsbordet ovanligt mångsidigt, varmrätterna smakade utmärkt och äppeldesserten var utsökt. Hit återkommer vi gärna, men kanske vår nästa Helsingforsvandring riktar in sig på arkitektur i stället för true crime?

Tove Fagerholm